SZTUKA
POKONYWANIA LODOWCÓW I RATOWANIA ZE SZCZELIN

Andy Tyson
&
Mike Clelland

Wydawnictwo Sklepu Podróżnika
Warszawa 2013

SPIS TREŚCI

	Wprowadzenie	1
1	**Anatomia lodowca** Szczeliny, seraki i lodospady	5
2	**Podstawowy sprzęt i węzły** Uprzęże, raki, czekany i węzły	15
3	**Asekuracja w lodzie i śniegu** Kotwy, szable, śruby lodowe i lista sprzętu	41
4	**Wiązanie się liną** Podział liny, formowanie zespołu i porozumiewanie się	51
5	**Poruszanie się, autoasekuracja, samodzielne hamowanie i ochrona** Skuteczne i bezpieczne poruszanie się po lodowcu	65
6	**Wyszukiwanie szlaku** Prowadzenie zespołu	73
7	**Obozowanie na lodowcu** Wybór miejsca i zapewnienie komfortu	85
8	**Ratowanie ze szczelin** Etapy akcji ratowniczej	101
9	**Układy wyciągowe** Wydobycie partnera	129
10	**Podsumowanie** Odpowiedzialność	133
	Bibliografia i źródła	135

Wy, którzy tu weszliście, porzućcie wszelką nadzieję,
jeśli nie jesteście trójkowym zespołem.
— stare przysłowie „lodowcowe”

PORUSZANIE SIĘ, AUTOASEKURACJA, SAMODZIELNE HAMOWANIE I OCHRONA

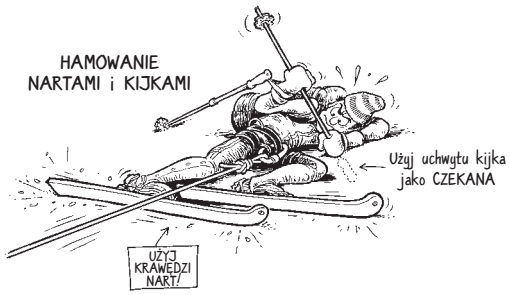

Do elementów bezpieczeństwa na śniegu należą: umiejętność oceny terenu, poruszanie się, autoasekuracja, samodzielne hamowanie upadku i – na koniec – asekuracja liną. Zapamiętaj powyższą kolejność, gdy uczysz się i ćwiczysz. Często więcej czasu poświęca się nauce samodzielnego hamowania i techniki posługiwania się liną niż autoasekuracji lub poruszaniu się na śniegu. Naucz się pewnie stać na swych nogach, a nie będziesz musiał wystawiać na próbę zakotwiczeń i partnera.

Obok umiejętności oceny terenu, w podstawowym stopniu o twoim bezpieczeństwie stanowi sposób, w jaki się poruszasz. Doświadczeni alpiniści prezentują mistrzowską pracę stóp i czekana. Poruszając się stromym lub eksponowanym terenem, użyj czekana do autoasekuracji, wbijając stylisko w śnieg tuż przed śladami stóp. Wbite stylisko może zapewnić pewne oparcie, a w razie poślizgnięcia się możesz rzucić się na czekan i samemu wyhamować własny upadek.

Samodzielne hamowanie upadku

W razie upadku powinieneś próbować natychmiast wyhamować poślizg. Szybkie samozatrzymanie ma zasadnicze znaczenie i jest też pierwszym krokiem ratowania ze szczelin. Znacznie łatwiej wyhamować upadek na początku, aniżeli zwlekać, aż nabierzesz prędkości. Ponieważ nigdy nie wiadomo, kiedy nastąpi upadek, musisz przećwiczyć hamowanie we wszystkich pozycjach ciała: stopami w dół z twarzą do góry, stopami w dół z twarzą w dół, głową w dół z twarzą w dół, głową w dół z twarzą w górę. Ćwicz w tych pozycjach na gładkim stoku, przechodzącym stopniowo w bezpieczny poziomy i pozbawiony przeszkód teren. Następnie wykonuj ćwiczenia z plecakiem na

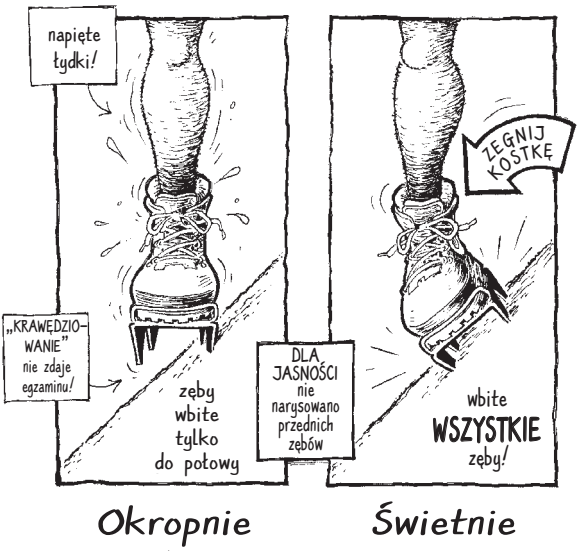

plecach. Zadziwiające jest, jak plecak, zwłaszcza ciężki, może utrudnić zahamowanie upadku.

Inne rady: Nie potykaj się o własne raki. Łatwiej powiedzieć, niż wykonać. Należy stawiać krótkie, szerokie kroki, stając całą stopą tak, aby wszystkie zęby raków wbijały się w stok. Należy zdecydowanie unikać chodzenia na dostokowej krawędzi, ponieważ tylko połowa zębów wbija się w stok. Nie siadaj i nie klękaj, bo powoduje to wyciąganie zębów z lodu. Samohamowanie w przypadku, gdy na nogach mamy narty lub rakiety, jest wyzwaniem. Mając na nogach narty, użyj ich metalowych krawędzi oraz kijków, wbijając ich czubki w śnieg. Próbuj przenieść większość ciężaru na krawędzie nart. W przypadku rakiet, próbuj hamować jak w butach, wbijając jak najmocniej stopy w śnieg. Mając na nogach raki, które mogą zahaczyć o śnieg i przewrócić cię do góry nogami, trzymaj stopy w górze i hamuj kolanami.

Technika poruszania się, autoasekuracji i samohamowania to główne elementy budujące bezpieczeństwo na lodowcu. Gdy je opanujesz, możesz dołączyć do zespołu, wpiąć się do liny i asekurować innych w razie upadku.

Poruszając się, uważaj, aby lina znajdowała się od strony stoku powyżej ciebie. W ten sposób w razie upadku partnera lina przewróci cię na stok, a nie obróci w dół. Jeśli upadek jest prawdopodobny, na przykład na stromym stoku lub oblodzonym przejściu, prowadzący powinien założyć punkt asekuracyjny i wpiąć linę. Tymczasowy przelot zapewni wsparcie i ułatwi wyhamowanie zespołu.

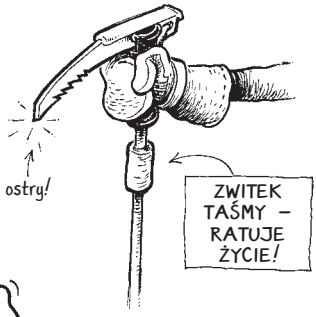

ZAWSZE CHODŹ NA UGIĘTYCH KOLANACH, kiedy NOSISZ RAKI

Podobnie jak we wspinaczce skalnej, na spękanym polu czeka cię wiele trudnych momentów, na przykład przeskakiwanie szczelin czy trawersowanie stromego stoku ponad bezdenną czeluścią. Jeśli napotkasz trudne miejsce, upewnij się, że pozostali członkowie zespołu będą w stanie wyhamować szarpnięcie. Jeśli nie będą w stanie lub jeśli nie jesteś tego pewien, załóż przelot i wepnij linę lub zatrzymaj się i załóż mocne stanowisko, a następnie ubezpieczaj pozostałych po kolei.

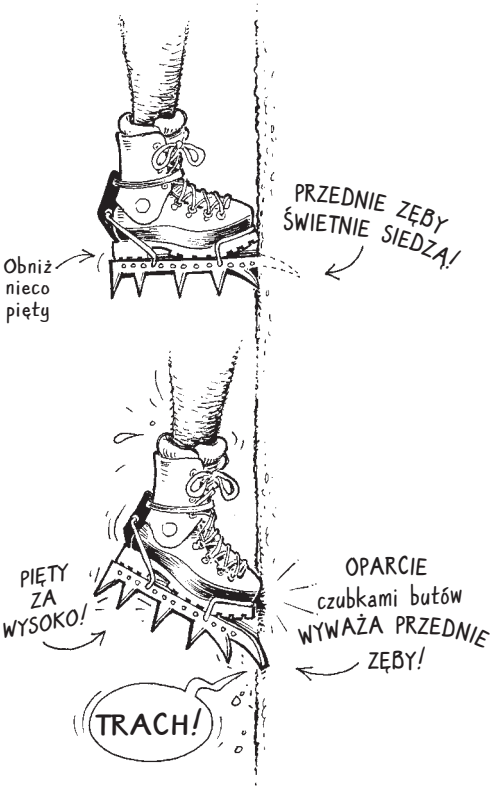

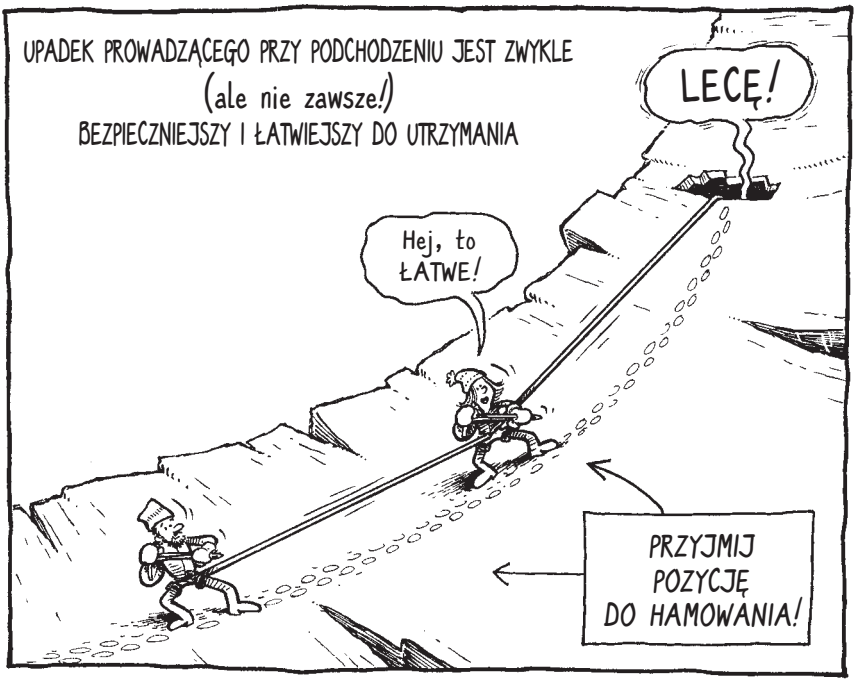

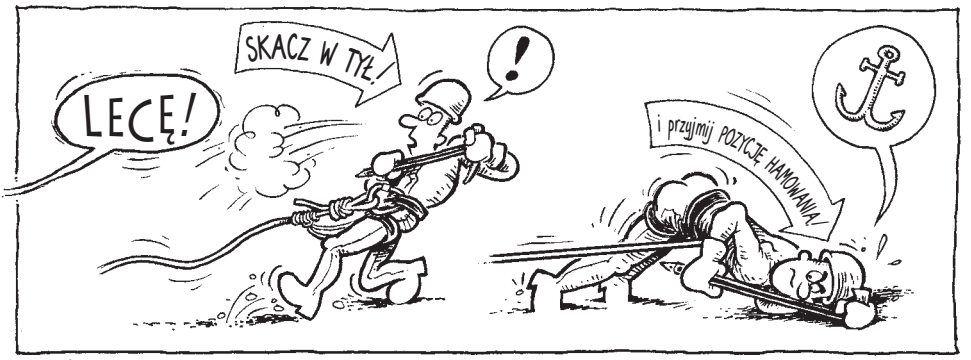

JEŚLI PARTNER WPADNIE DO SZCZELINY, NAPNIJ NATYCHMIAST LINĘ!

LINA WPIĘTA NA WYSOKOŚCI BIODRA PO STRONIE STOKU PONIŻEJ CIEBIE

Szarpnięcie odwróci cię OD STOKU, uniemożliwiając hamowanie

LINA WPIĘTA NA WYSOKOŚCI BIODRA PO STRONIE STOKU POWYŻEJ CIEBIE

Szarpnięcie powinno pchnąć cię W STRONĘ STOKU, ułatwiając przyjęcie pozycji hamowania

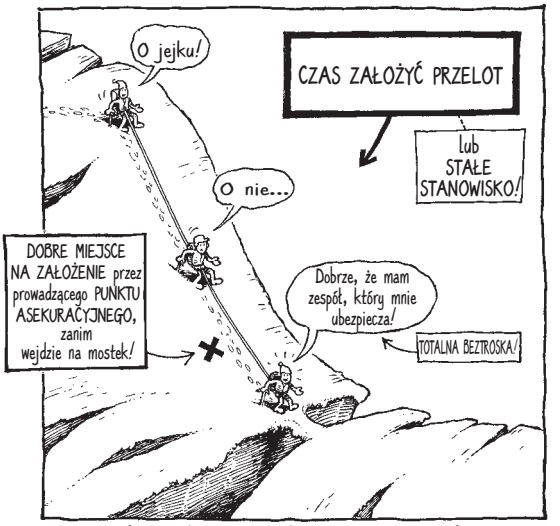

W niektórych miejscach nie można oczekiwać, że zespół będzie w stanie wyhamować upadek!

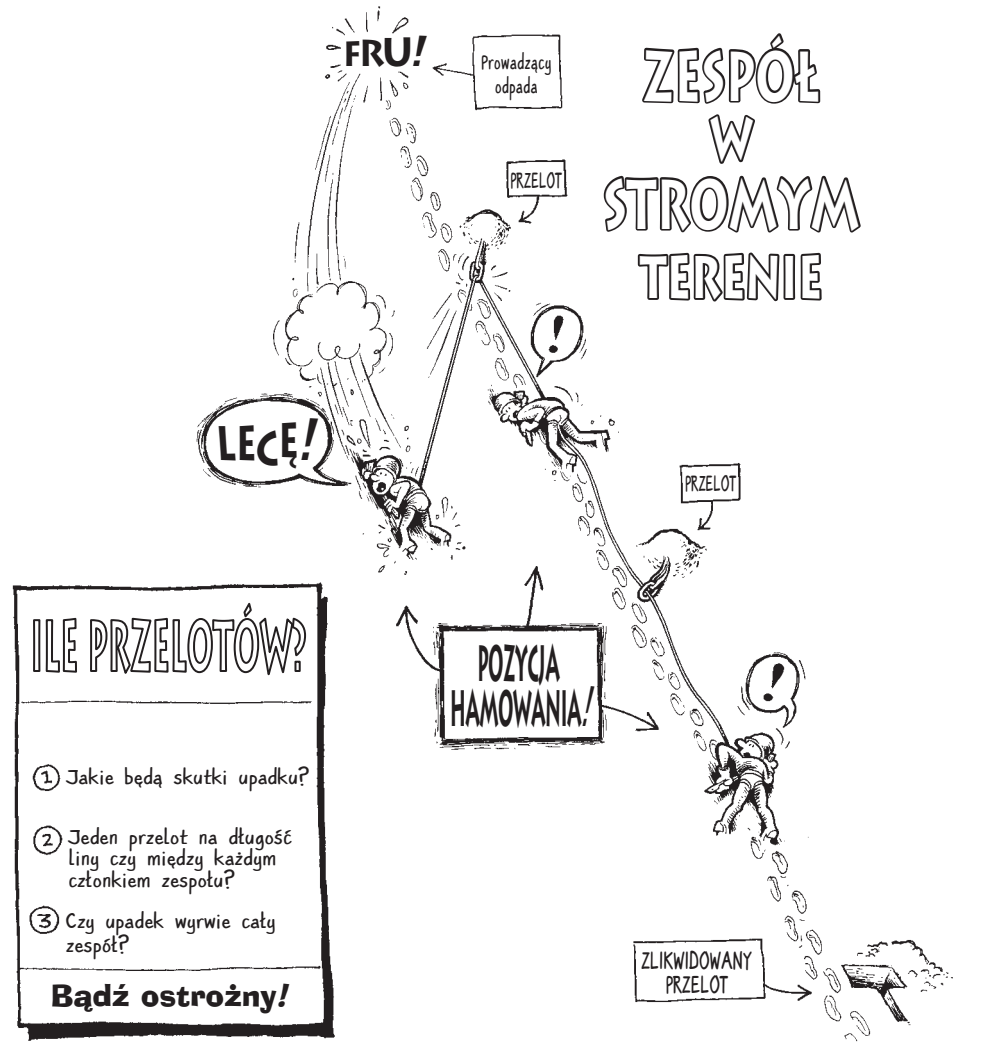

ILE PRZELOTÓW?

1. Jakie będą skutki upadku?
2. Jeden przelot na długość liny czy między każdym członkiem zespołu?
3. Czy upadek wyrwie cały zespół?

Bądź ostrożny!

PRZEPINANIE

Dzięki tej metodzie lina jest cały czas wpięta, podczas gdy środkowy mija przelot!

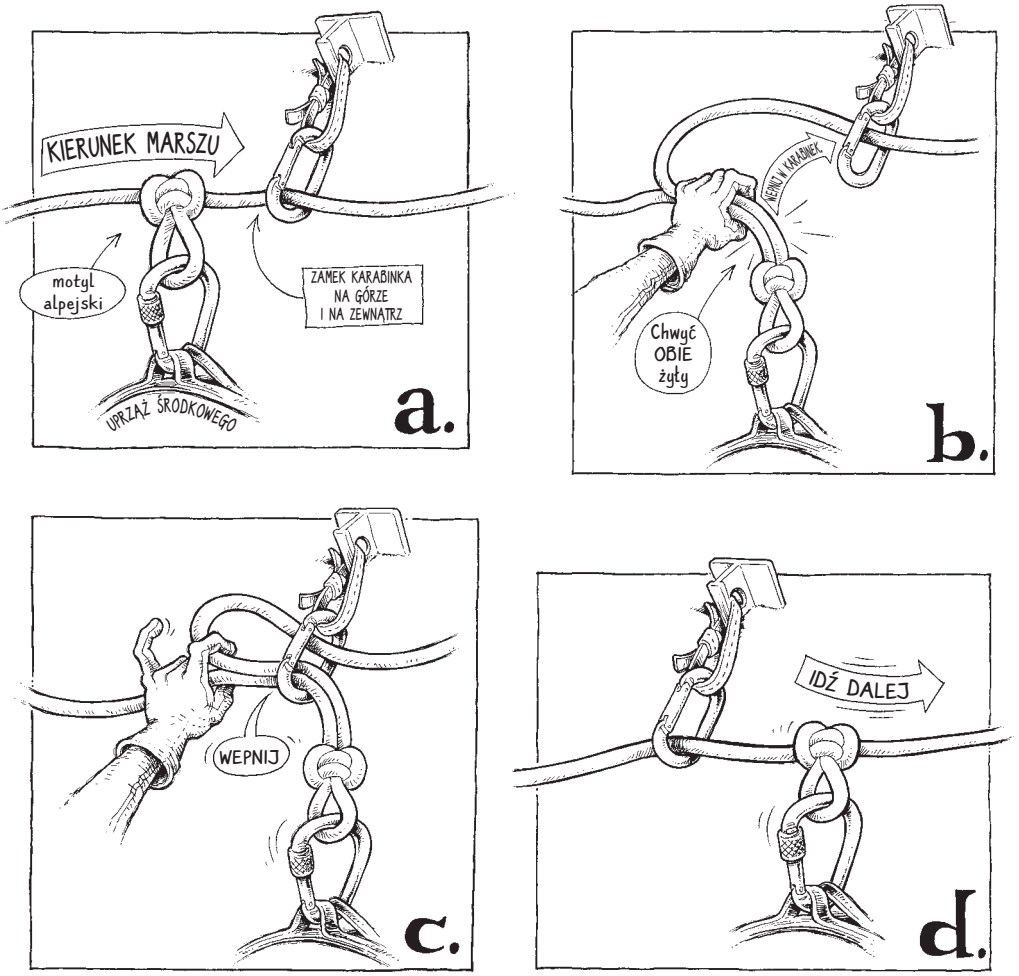

Przepinanie

W przypadku dwójkowego zespołu, drugi na linie likwiduje przeloty, ale gdy wpinaczy jest więcej, osoby w środku muszą przepiąć się przez nie, pozostawiając ich likwidację ostatniemu. Bezpieczny sposób przepinania się bez wypięcia liny z przelotu i narażania zespołu na niebezpieczeństwo pokazują rysunki powyżej. Jeśli przelot ma dwa karabinki, możesz wpiąć linę za swoim węzłem do pierwszego karabinka, a następnie wypiąć z drugiego karabinka linę z przodu węzła.

BACZNIE
OBSERWUJĄCY
zespół
Gotowy do WBICIA!
Czasami musisz przeskoczyć!

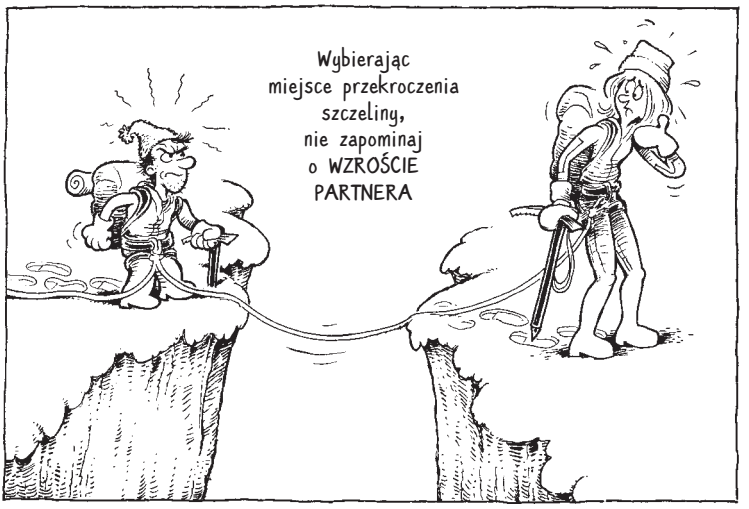
Wybierając miejsce przekroczenia szczeliny, nie zapominaj o WZROŚCIE PARTNERA

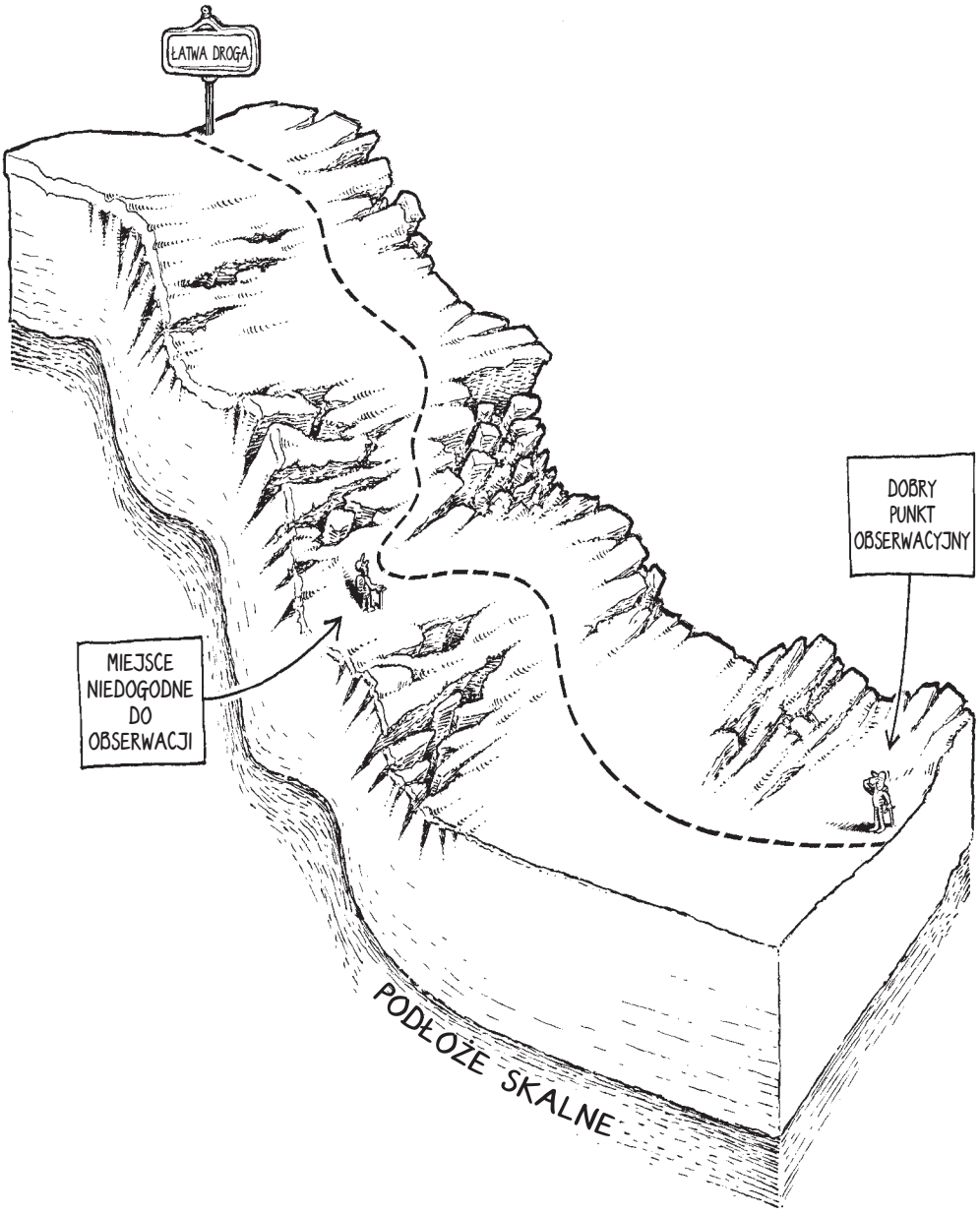
ŁATWA DROGA
DOBRY PUNKT OBSERWACYJNY
MIEJSCE NIEDOGODNE DO OBSERWACJI
PODŁOŻE SKALNE

BIBLIOGRAFIA I ŹRÓDŁA

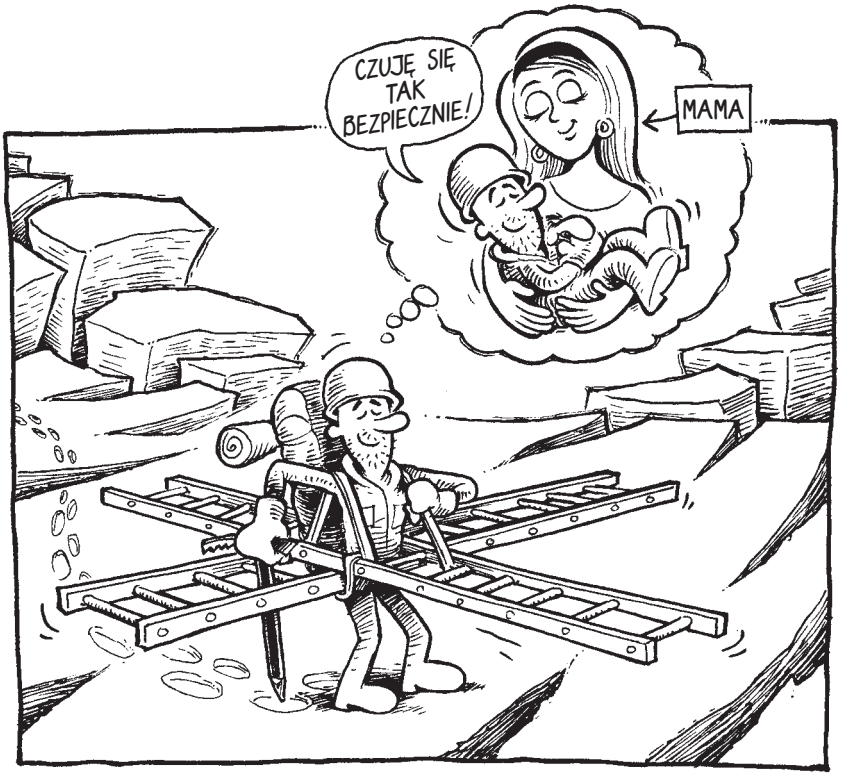

Dziwna rzeczywistość wędrówki solo po lodowcu

O wspinaczce ogólnie

Barry John, *Alpine Climbing*, The Crowood Press, 1988.

Benge Michael, Raleigh Duane, *Rock: Tools and Techniques*, Climbing Magazine, 1995.

Chouinard Yvon, *Climbing Ice*, Sierra Club, 1978.

Powers Phil, *NOLS Wilderness Mountaineering*, Stackpole Books, 1993.

Raleigh Duane, *Ice: Tools and Technique*, ilustracje Clelland Mike, Climbing Magazine, 1995.

Schubert Pit, *Bezpieczeństwo i ryzyko w skale i lodzie*, Wydawnictwo Sklepu Podróżnika, 2011.

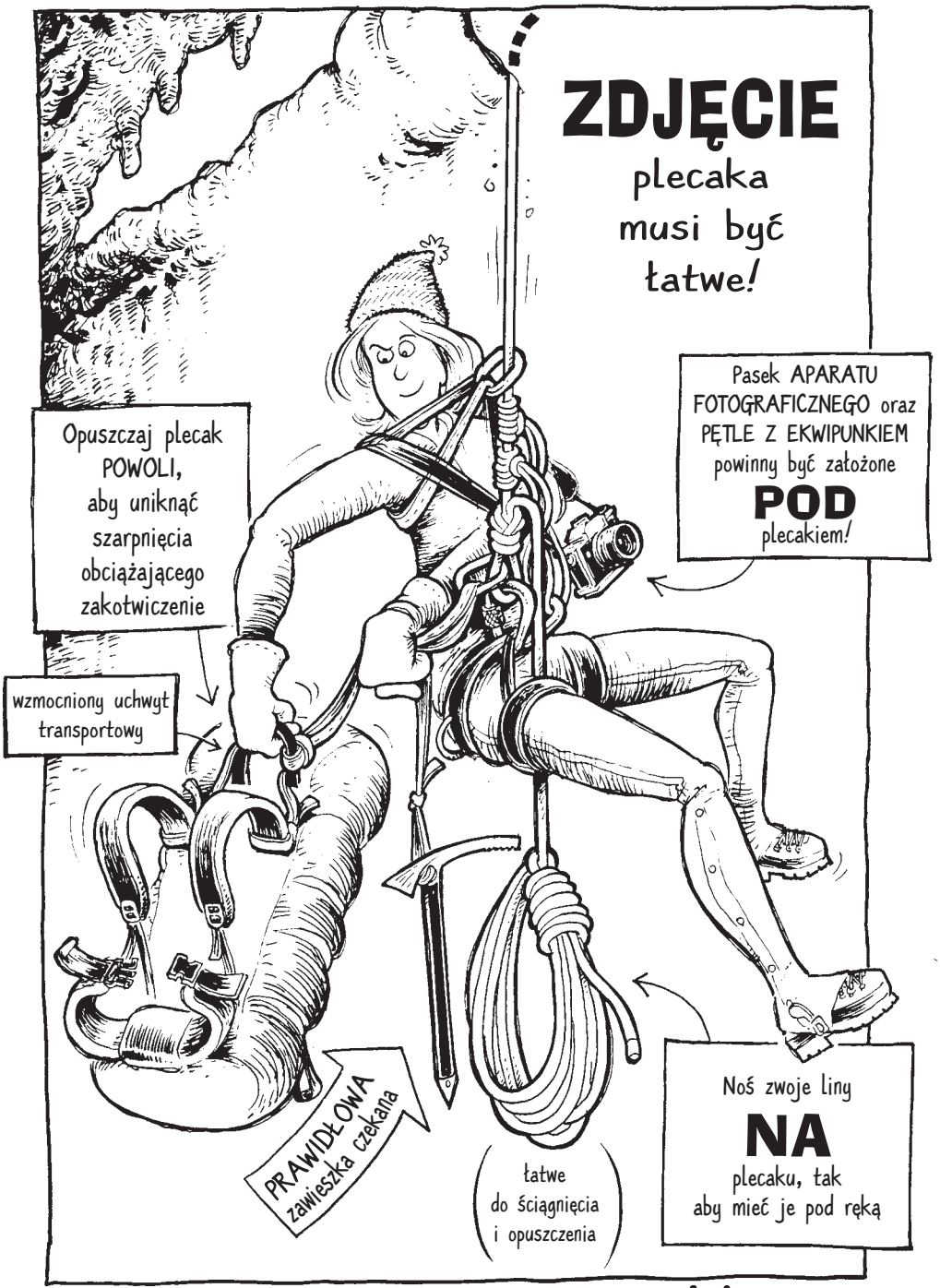

Zdejmując plecak, **zawsze** odpinaj **najpierw** pas biodrowy, a potem zdejmuj szelki transportowe

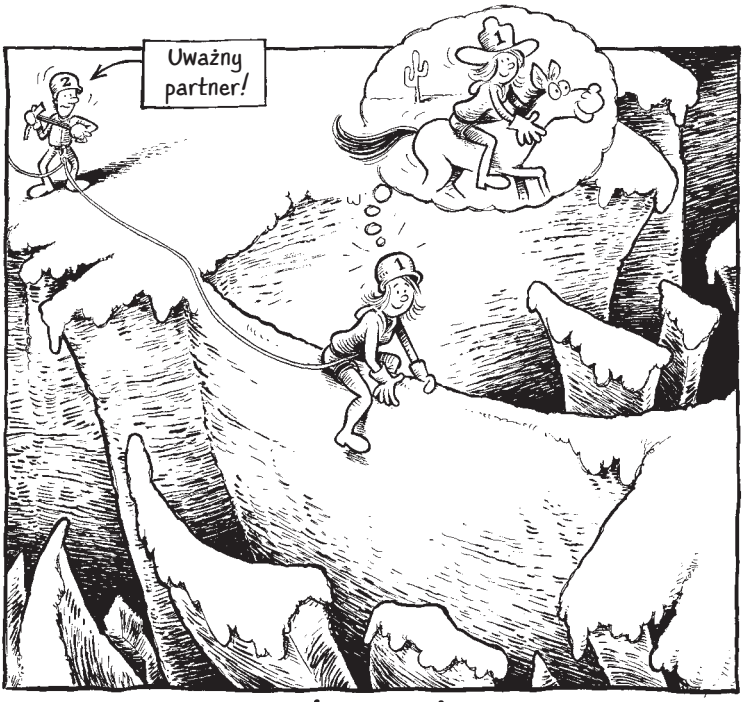

Lodowy koń

Selters Andy, *Glacier Travel and Crevasse Rescue*, The Mountaineers, wydanie drugie, 1999.
Stron Michael, *Glaciers*, Falcon Press.
Waterman Jonathan, *Surviving Denali*, American Alpine Club Press, 1983.
Williamson Jed, *Accidents In North American Mountaineering*, Powter editors, The American Alpine Club, rocznik.
Mountaineering: *The Freedom of the Hills*, Graydon and Hanson Editors,The Mouintaineers, wydanie szóste, 1997.

Węzły, pętle i kwestie techniczne
Fasulo David, *Self Rescue*, ilustracje Clelland Mike, Falcon Publishing.
Long John, *Climbing Anchors*, Chockstone Press, 1993.
Raleigh Duane, *Knots and Ropes for Climbers*, ilustracje Clelland Mike, Stackpole Books 1998.

Zima, narty i ratownictwo lawinowe
Cliff Peter, *Ski Mountaineering*, Pacific Search Press Seattle, 1987.
O'Bannon, *Sztuka zimowej wędrówki*, ilustracje Clelland Mike, Wydawnictwo Sklepu Podróżnika, 2010.
Parker Paul, *Free Heel Skiing*, The Mountaineers, wydanie drugie, 1995.
Snow Sense, Fredston and Fesler, Alaska Mountain Safety Center Inc., 1994.

Pierwsza pomoc

Houston Charles, *Going Higher*, M.D., Little, Brown and Company, wydanie trzecie, 1987.
Medicine for Mountaineering, The Mountaineers.
NOLS Wilderness First Aid, Shimilfing and Lindsey.

Pogoda i informacje ogólne

Becky Fred, *Cascade Alpine Guide*, The Mountaineers, t. I, II i III.
Secor R.J., *Denali Climbing Guide*, ilustracje Clelland Mike, Stackpole Books 1998.
Coombs Colby, Wood Mike, *Alaska: A Climbing Guide*, The Mountaineers, 2002.
Coombs Colby, *Denali's West Buttress*, The Mountaineers, 1997.
Waterman Jonathan, *High Alaska*, AAC Press, 1988.

Magazyny i informacje o sportach outdoorowych

Alpine Ascents International, Seattle Washington, www.alpineascents.com.
Climbing Magazine, www.climbing.com.
Creative Energies, www.creativeenergies.biz.
National Outdoor Leadership School (NOLS), www.nols.edu.

Autorzy

Andy Tyson dorastał, wspinając się na drzewa na wzgórzach Pensylwanii. Przygodę ze wspinaczką górską rozpoczął w Ohio, gdzie studiował geologię. Krótko po ukończeniu studiów przeniósł się na zachód, w góry. Andy przez 10 lat pracował dla NOLS (National Outdoor Leadership School). Andy pracuje również dla Alpine Ascents International, gdzie prowadzi grupy na najwyższe szczyty świata i czerpie przyjemność ze szkolenia adeptów wspinaczki i turystyki górskiej. Jest również współwłaścicielem Creative Energies, mieszczącej się w Wyoming firmy zajmującej się produkcją energii ze źródeł odnawialnych. Andy wspinał się w wielu pasmach i łańcuchach górskich, włącznie z Górami Skalistymi, North Cascades, Kanadyjskim Pasmem Nadmorskim, górami Alaski, Andami w pd. Chile, pasmem Ellsworth na Antarktydzie i Himalajami.

Obecnie urządza swój dom w Seattle.

Mike Clelland nigdy nie poszedł do szkoły plastycznej, zamiast tego uważnie studiował „Mad Magazine" (popularny w Stanach magazyn satyryczny w formie komiksu – przyp. tłum.). Dorastał na równinach Michigan, a następnie spędził 10 lat (jako yuppie!) w Nowym Jorku. W 1987 roku postanowił spędzić zimę, pracując w kurorcie narciarskim w Wyoming. Niestety, odkąd zasmakował w jeździe na nartach i życiu w Górach Skalistych, stwierdził, że nie może wrócić do Nowego Jorku. Obecną siedzibą Mike'a i jego kotów jest szałas w Ohio. Swój czas dzieli między tworzenie ilustracji i prowadzenie szkoleń dla NOLS. Mike często udziela się w piśmie „Climbing".

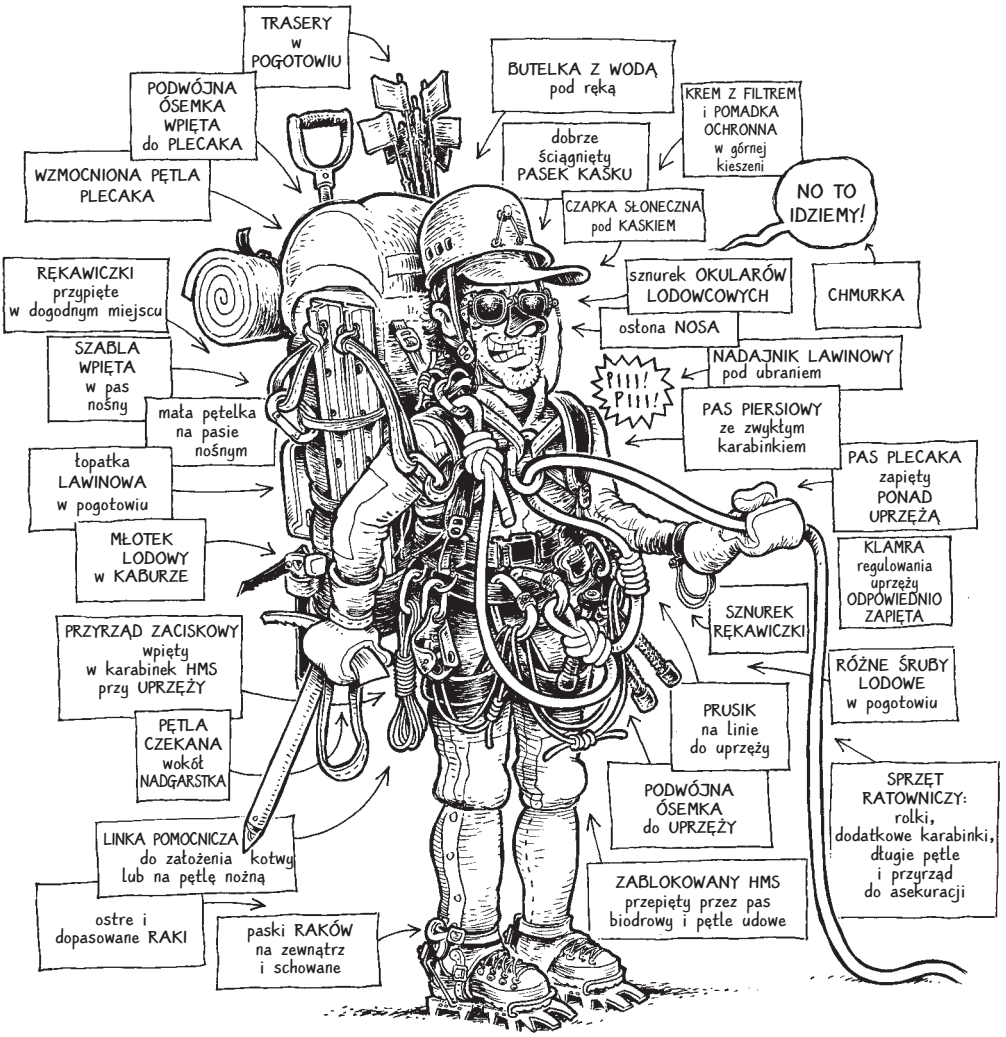

Na lodowcu jest ekstra!